

Politiek pagina 2

Met de status als 'tijdelijke natuur' zijn ontwikkelaars en grondeigenaren deels 'verlost' van problemen met **bedreigde dier- en plantsoorten**.

Economie pagina 4

Nederlandse bouwbedrijven hebben in de eerste helft van het jaar voor 6,5 miljard euro aan **opdrachten** binnengehaald. Vorig jaar was dat 1,5 miljard minder.

Economie pagina 4

Het rijtjeshuis als woonvorm is allerm minst de houdbaarheidsdatum gepasseerd, stelt hoogleraar gebiedsontwikkeling **Friso de Zeeuw**, die zelf in een boerderette woont.

Techniek pagina 7

Sprangers Bouwbedrijf is begonnen met de bouw van een **distributiecentrum** voor Primark.

Dinsdag 8 september 2015 / Dagblad voor de bouw / nummer 149

92 Bouwberichten

8 Aanbestedingen

ENERGIENEUTRALE GEBIEDEN

DUURZAAMHEID

MARKT

Kinderen in Cas-tricum voetballen op straat, dicht bij huis. Foto: Hollandse Hoogte/Bas Beentjes

Elektriciteitsnet moet flexibeler

Van onze redactie economie **Den Haag** - Het elektriciteitsnet is niet voorbereid op een massale overstap op zonne- en windenergie. De overheid daarom ruimte geven aan partijen die met praktijkexperimenten willen bijdragen aan het flexibeler maken van het energiesysteem.

Dat concludeert TNO in een rapport dat maandag werd aangeboden aan het Ministerie van Economische Zaken.

De verwachting is dat de helft van de in Nederland opgewekte stroom in 2030 afkomstig is van hernieuwbare bronnen, zoals zon en wind. TNO noemt het "onwaarschijnlijk" dat het huidige energiesysteem betrouwbaar blijft als dat gebeurt.

Om deze pieken en dalen beter te kunnen opvangen, is het bijvoorbeeld nodig dat de opslagcapaciteit van het elektriciteitsnet wordt vergroot. Het is ook belangrijk dat er meer variatie komt in de vraag naar stroom. Zo moeten bedrijven flexibel vermogen kunnen aanbieden of kopen op het moment dat dit nodig en rendabel is. Particulieren zouden met slimme meters hun elektriciteitsverbruik kunnen aanpassen aan de wisselingen in het stroomaanbod.

DUURZAAMHEID

Groningen krijgt warmte uit bodem

Van een onzer medewerkers **Groningen** - In Groningen kan veilig worden geboord naar aardwarmte. Met de gebruikte techniek geothermie blijven bevingen uit, aldus specialisten.

In tegenstelling tot aardgas onttrekt geothermie geen volume uit de bodem, die hier bovendien een goede samenstelling heeft. Reden waarom deskundigen niet vrezen voor aardbevingen in het gebied. Er is al een subsidie verleend voor dit Warmtenet Noordwest, dat jaarlijks 8,6 miljoen kubieke meter aardgas moet besparen. De aanbesteding is aanstaande.

> PAGINA 7: GEOTHERMIE LEVERT WARMTE ZONDER BEVINGEN

DGBC vat duurzaamheid compleet gebied in norm

'Energienotaloos gebouw zegt niets over transportbewegingen'

Bart Mullink

Rotterdam - Gemeenten tonen groeiende ambities om helemaal energieneutraal te worden. Energie-efficiënte gebouwen alleen volstaan daarvoor niet, de focus moet verder gaan, naar energie-efficiënte gebieden.

"Door gebouwen aan te pakken, kun je veel bereiken. Maar dat panden bijvoorbeeld energienotaloos zijn, zegt nog niets over de transportbewegingen die ze genereren", weet architect Jos van Eldonk van bureau Soeters Van Eldonk architecten. Als voorzitter van de adviesgroep Gebied bij de Dutch Green Building Council (DGBC) denkt hij mee over de mogelijkheden om de duurzaamheidskwaliteit van gebieden meetbaar te maken en te vatten in een norm.

Beleggers tonen veel interesse voor zo'n objectieve maatstaf. De reden is dat deze een indicatie geeft van de toekomstwaarde van gebouwen, die sterk is gerelateerd aan hun omgeving. Het helpt beleggers aankoopbeslissingen beter te verantwoorden."

Energietransitie is een doel dat met stip valt onder duurzaamheid. Gebiedsaspecten spelen hierbij een substantiele rol. Neem het verkeer. Nu woningen geleidelijk aan zuiniger worden, verstookt een gezinsauto gauw meer dan een gemiddelde HR-ketel. Naast de gebouwde omgeving is transport een belangrijke afnemer van fossiele energie. Net als de industrie, die trouwens ook een sterke relatie heeft met de gebouwde omgeving, als de leverancier van materialen.

Slim mengen

"Behalve naar gebouwen ook kijken naar het grotere niveau van stedenbouw, kan leiden tot minder en tevens

efficiënter transport", schetst de architect. "Onder meer door het slim mengen van functies. En door goed na te denken over hoe mensen van hun woning naar hun werk gaan." Openbaar vervoer blijkt eveneens van belang, net als aantrekkelijke fietsroutes. "Hiermee kun je de benodigde hoeveelheid energie nog verder terugbrengen." Materialen, inclusief energiecomponent, moeten ook op gebiedsniveau meewegen, stelt hij. De variabelen gaan dan van te kiezen materialen tot het optimaal benutten van bestaande elementen in de omgeving en recycling van grondstoffen. Gebiedsduurzaamheid komt daarnaast

tot uitdrukking in de aanwezigheid van winkels, scholen, groen, veiligheid, speelgelegenheden en sport- en recreatiemogelijkheden. Zit het op deze gebieden goed, dan zullen mensen minder reizen naar verder weg gelegen voorzieningen.

Van Eldonk is optimistisch over de kansen. Mede omdat duurzaamheidskwaliteiten ook een grote positieve invloed blijken te hebben op de waarde van vastgoed. "Dat zie je goed aan de uiteenlopende waarderings voor verschillende locaties."

> PAGINA 3: BESTAAND GEBIED GROOTSTE OPGAVE

www.cobouw.nl/duurzaamheid

WWW.BOUWSTAAL.NL

mestsilo's • mesttechniek • pompen • betonputten
smeerputten • kelders • afscheiders • slijvangput
wasplaatsen • tankplaatsen • betonplaten • goten
keerwanden • poeren • betonwanden • stalvloeren

Fabiton
Prestabouwssystemen B.V.

www.fabiton.nl Voor CONCRETE oplossingen! Tel. 058 - 800 19 80

INNOVATIEVE BOUWSOFTWARE, ZONDER HOGE INVESTERINGEN

KRAAN

SOFTWARE VOOR BOUW & VASTGOED

INFO@KRAAN.COM WWW.KRAAN.COM 010 - 28 66 666